ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Palkovské a soudkyň JUDr. Zuzany Ihnátové a JUDr. Evy Placzkové ve věci

žalobce: **Rudolf M.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem JUDr. Alešem Nytrou
sídlem Přívozská 703/10, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 00 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2
adresa pro doručení: Územní pracoviště Ostrava, Lihovarská 1335/9, 716 10 Ostrava-Radvanice

o náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním

k odvolání žalobce i žalované proti rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 2. 9. 2020, č. j. 16 C 139/2018-188

takto:

I. Rozsudek okresního soudu se v odstavcích I. a II. výroku **potvrzuje**.

II. V odstavci III. výroku se rozsudek okresního soudu mění takto:

Žalovaná je povinna zaplatit žalobci k rukám jeho advokáta na náhradě nákladů řízení, částku **47.103 Kč**, ve lhůtě do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Tereza Polášková.

III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci k rukám jeho advokáta na náhradě nákladů odvolacího řízení částku **12.342 Kč**, ve lhůtě do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud zavázal žalovanou zaplatit žalobci částku ve výši 40.000 Kč spolu s 8,05 % úrokem z prodlení za dobu od 3. 5. 2018 do zaplacení ve lhůtě do 15 dnů od právní moci rozhodnutí (odstavec I. výroku), zamítl žalobu na zaplacení částky 460.000 Kč spolu s 8,05 % úrokem z prodlení za dobu od 3. 5. 2018 do zaplacení (odstavec II. výroku) a dále rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce na náhradě nákladů řízení částku ve výši 9.818 Kč do 15 dnů od právní moci rozhodnutí (odstavec III. výroku).

2. Rozsudek v odstavcích II. a III. výroku byl napaden odvoláním žalobce a v odstavcích I. a III. výroku odvoláním žalované.

3. Žalobce navrhoval změnu rozsudku okresního soudu a vyhovění žalobě v plném rozsahu, včetně přiznání nákladů řízení. Dle žalobce okresní soud ve věci učinil nesprávná skutková zjištění a napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Žalobce setrvává na tvrzeních, že to bylo právě trestní řízení vedené před Okresním soudem v Ostravě pod sp. zn. 11 T 122/2013, které mu způsobilo tvrzené újmy. Okresní soud uvedl, že v inkriminovaném období procházel celkovou zátěží způsobenou také řízením opatrovnickým a jinými řízeními, čímž zdůvodňoval odepření požadovaného odškodnění. Pomíjel však skutečnost, že každá další zátěž navíc újmu jen násobila, např. děti byly trestním stíháním ve věci 11 T 122/2013 utvrzovány v tom, že je pro ně nebezpečný. Napadený rozsudek vyznívá tak, že na žalobce působilo vícero činitelů, přičemž nelze jednoznačně určit, že újmy, které mu byly způsobeny, byly způsobeny právě trestním řízení, proto mu nárok nelze přiznat. Přiznanou částku 40.000 Kč žalobce považuje za neadekvátně nízkou tomu, jaká újma mu byla způsobena. Újmy způsobené žalobci nezákonným odejmutím dětí způsobila žalovaná prostřednictvím opatrovnického soudu, nemůže se tak vymlouvat, že za nesprávné úřední postupy v opatrovnickém řízení nenese odpovědnost, ale tuto odpovědnost nese společně a nerozdílně s ostatními škůdci, měl být proto aplikován § 2915 a násl. občanského zákoníku a žalovaná zavázána žalobci nahradit veškerou škodu, kterou může regresovat vůči ostatním spoluškůdcům. Uváděl-li soud, že neprokázal, že by právě trestní řízení ve věci 11 T 122/2013 mělo na osobnostní či profesní sféru žalobce negativní dopad, žalovaná jakožto jeden ze škůdců měla za dané situace sama prokazovat, že následky, které u něj vznikly, nebyly způsobeny jí, ale právě jiným faktorem. Soud tak měl přistoupit k obrácení důkazního břemene. Žalobce uplatnil nárok na újmu u žalované, nechť se tak žalovaná vypořádá postupem dle § 2917 o. z. s Radmilou M. Žalobce nesouhlasí ani se závěry okresního soudu v bodě 20., podle kterých si újmy, které mu byly způsobeny, přivodil sám. Omezení osobní svobody, dohled probačního úředníka ani zákaz přibližování se k Radmile M. si nezapříčinil žalobce, ale žalovaná. Žalobce trestní stíhání nijak nezavinil a tomu se bránil právní cestou. Okresní soud měl žalobci přiznat vyšší nemajetkovou újmu, než 40.000 Kč. Zmiňoval-li soud různá konfliktní jednání žalobce, tak k tomu žalobce odkázal, že v USA je fungující právní stát a nikdy zde problémy podobného charakteru neměl. Byla-li žalobci doručena omluva, stalo se tak až po podání žaloby a takovouto omluvu žalobce nepovažuje za plnohodnotnou. Dále žalobce namítal nesprávnost při výpočtu nákladů řízení, kdy dle jeho názoru by neměla být aplikována metodika stanovená Nejvyšším soudem ČR ve věci sp. zn. 30 Cdo 1435/2015, která je nesprávná.

4. Rozsudek napadla odvoláním taktéž žalovaná a domáhala se změny rozsudku okresního soudu a zamítnutí žaloby i co do částky 40.000 Kč s příslušenstvím. Dle žalované okresní soud dospěl po provedeném dokazování k nesprávným právním závěrům, neboť žalobce v předmětném řízení neprokázal, že by mu skutečně vznikla tvrzená nemajetková újma právě a pouze v příčinné souvislosti s trestním řízení vedeným Okresním soudem v Ostravě pod sp. zn. 11 T 122/2013. Dle

ustálené judikatury při posouzení rozsahu způsobené nemajetkové újmy je nutno vyhodnotit tři kritéria, a to povahu trestní věci, délku trestního stíhání a následky způsobené trestním stíháním v osobnostní sféře stíhané osoby. Žalobci v předmětné věci hrozilo v trestním řízení odnětí svobody do 1 roku, což lze považovat za bagatelní trestní čin, přičemž se jednalo o skutky tzv. za zavřenými dveřmi. Délka trestního řízení činila 4 roky a 6 měsíců, bylo přitom rozhodováno 2x soudem prvního stupně, 1x soudem odvolacím, ze strany žalobce bylo podáno několik námitek, o kterých bylo nutné rozhodnout, bylo vyslechnuto množství svědků a vypracován znalecký posudek. Délka trestního řízení tak nebyla nepřiměřená. Následky v osobnostní sféře pak nebyly žalobcem prokázány. Přiznání peněžité satisfakce za nezákonné trestní stíhání žalobce dle žalované v tomto případě je v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti. Soudem prvního stupně bylo zjištěno, že žalobce nemá veden rejstřík bez záznamu, souběžně byl stíhán v trestním řízení vedeném Okresním soudem v Ostravě pod sp. zn. 11 T 230/2012, kde byl pravomocně odsouzen, a to mimo jiné za vyhrožování manželce zabitím. Tato skutečnost je významná, neboť žalobce způsobil nemajetkovou újmu jiným osobám, přitom tvrdí, že jemu vznikla nemajetková újma a žádá za ni peněžitou náhradu. V této souvislosti žalovaná odkazuje na rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 20 Co 22/2019 ze dne 7. 3. 2019, dále na rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu č. j. 22 C 196/2017-508 ze dne 30. 10. 2019 a rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 54 Co 41/2020-568 ze dne 7. 5. 2020. Zavrženíhodné a nemorální jednání žalobce je v rozporu s obecnou představou spravedlnosti a v daném případě tak postačí konstatování vydání nezákonného rozhodnutí. Soud prvního stupně dospěl ke správnému závěru, že žalobcem uváděná tvrzení nebyla dostatečně prokázána, když všechna probíhající soudní řízení žalobce špatně snášel. Žalobce se opakovaně dopouští trestné činnosti a situace probíhajícího trestního řízení je mu velmi dobře známá, není tak osobou bezúhonnou, ze strany orgánů činných v trestním řízení nešlo o vykonstruovanou kriminalizaci. Ve věci byly prováděny standardní vyšetřovací úkony a kauze se nedostalo mediální publicity. V podstatě totožnou újmu žalobce dává do příčinné souvislosti s průtahy a vydáním nezákonného rozhodnutí i v opatrovnickém řízení vedeném pod sp. zn. 0 P 1213/2012. Nelze souhlasit ani s přiznáním nemajetkové újmy z důvodu nepřiměřené délky řízení, neboť toto nebylo nijak dostatečně vymezeno. Žalovaná proto navrhuje zamítnutí žaloby i co do částky 40.000 Kč včetně příslušenství a přiznání nákladů řízení.

5. Žalobce ve vyjádření k podanému odvolání žalované uvedl, že je přesvědčen, že vznik nemajetkové újmy v řízení prokázal. Tvrdí-li žalovaná, že povaha trestní věci nebyla závažná, není tomu tak, neboť hrozilo reálně, že bude vzat do vazby, což by mělo katastrofální následky především v opatrovnickém sporu. Trestní stíhání pro něj mělo velmi tíživé následky, pociťoval je jako silnou újmu a křivdu. Žalobce nesouhlasí s konstatováním žalované, že přiznání satisfakce by bylo v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, naopak omluva ze strany žalované by měla vypadat jinak. Ač vůči žalobci bylo zahájeno trestní stíhání nezákonně, dosud nebyl odškodněn. Dle žalobce rovněž odsouzení ve věci 1 T 230/2012 bylo justičním omylem. Není pak pravdou, že by se synové žalobce báli ještě před zahájením trestního stíhání, neboť do doby, než byl vydán zákaz styku s dětmi, se se syny stýkal na půdě základní školy. Dle žalobce trestní stíhání ve věci 11 T 122/2013 mohlo skončit dříve, či nemuselo být vůbec zahájeno, pokud by orgány činné v trestním řízení neignorovaly jeho návrhy.

6. V důsledku podaného odvolání přezkoumal odvolací soud napadený rozsudek v celém rozsahu, se závěrem, že odvolání nejsou důvodná.

7. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen „OdpŠk“) stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci.

8. Podle § 7 odst. 1 OdpŠk právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.

9. Podle § 8 odst. 1 OdpŠk nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

10. Podle § 31a odst. 1 OdpŠk bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

11. Podle § 31a odst. 2 OdpŠk zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

12. Podle § 31a odst. 3 OdpŠk v případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k

    a) celkové délce řízení,
    b) složitosti řízení,
    c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení,
    d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a
    e) významu předmětu řízení pro poškozeného.

13. Žalobce v předmětném řízení v prvé řadě uplatnil nárok na náhradu škody, která mu vznikla v souvislosti s trestním řízením vedeným u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 11 T 122/2013 spočívající v nákladech, které musel vynaložit za právní zastoupení. Výši těchto nákladů vyčíslil po mnoha upřesněních na částku 121.837 Kč, žalobu vzal zpět o částku 86.037,94 Kč (viz výrok I. rozsudku okresního soudu zahrnující 84.215 Kč - částku zaplacenou žalovanou po zahájení řízení, dále částky 3 Kč, 800 Kč a 1.018,94 Kč, všechny s příslušenstvím). Okresní soud ve svém prvním rozsudku č. j. 16 C 139/2018-114 ze dne 25. 10. 2019 jednak zastavil řízení co do částky 86.037,94 Kč s příslušenstvím v odstavci I. výroku rozsudku, který již nabyl právní moci, předmětem řízení před okresním soudem poté zůstala částka 35.799,06 Kč a předmětem odvolacího řízení ve vztahu k nároku na náhradu škody spočívající v nákladech právního zastoupení, částka 34.589,06 Kč, neboť co do částky 1.210 Kč rozsudek okresního soudu rovněž nabyl právní moci. Dále předmětem řízení před okresním soudem byla náhrada nemajetkové újmy, která žalobci vznikla v souvislosti s trestním řízením vedeným u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 11 T 122/2013 v celkové výši 500.000 Kč, která se rovněž stala předmětem v pořadí prvního odvolacího řízení. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2020, č. j. 11 Co 391/2019-172 byl rozsudek okresního soudu co do částky 500.000 Kč s příslušenstvím představující náhradu nemajetkové újmy zrušen a vrácen okresnímu soudu k dalšímu řízení. Ohledně částky 2.541 Kč představující náhradu škody spočívající v nákladech právního zastoupení byl rozsudek okresního soudu změněn a tato částka žalobci přiznána, ve zbylém rozsahu ohledně částky 32.048,06 Kč a zbývajícího příslušenství byl rozsudek okresního soudu potvrzen. Rozsudkem, který je současným předmětem odvolacího přezkumu bylo rozhodnuto o nemajetkové újmě způsobené nezákonným trestním stíháním ve věci 11 T 122/2013 vedené u Okresního soudu v Ostravě.

14. Okresní soud ve vztahu k tomuto nároku ve věci provedl dokazování v potřebném rozsahu a z důkazů v řízení provedených učinil správná skutková zjištění obsažená pod bodem 7. napadeného rozsudku, na která odvolací soud v podrobnostech odkazuje. Z provedených důkazů

okresní soud vyvodil správný skutkový závěr zachycený velmi podrobně pod bodem 9. odůvodnění napadeného rozsudku, z něhož bylo odvolacím soudem pro odvolací řízení taktéž vycházeno.

15. Žalobce v řízení požadoval zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu, která mu byla způsobena nezákonným trestním stíháním vedeným u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 11 T 122/2013, podle vylíčení skutku se jednalo o nárok dle § 31a odst. 2 OdpŠk, nikoli o nárok za nepřiměřenou délku řízení dle § 31a odst. 3 OdpŠk. Ustanovení § 31a odst. 2 OdpŠk je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011). Jde-li o první kritérium spočívající v povaze trestní věci, zde se hodnotí zejména závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá a souvisí s hrozbou trestního postihu a případného společenského odsouzení. V posuzované věci žalobci hrozil trest odnětí svobody až na 1 rok nebo trest zákazu činnosti, což je méně závazný trestný čin, který objektivně nemohl zvyšovat intenzitu, s jakou poškozený negativně vnímal předmětné trestní stíhání, neboť mu závažný trestní postih nehrozil. Intenzita vnímání hrozby trestního postihu však byla částečně zvýšena v souvislosti s omezeními, která v rámci trestního řízení ve věci sp. zn. 11 T 122/2013 vůči žalobci byla přijata a která spočívala v povinnosti dostavovat se k probačnímu úředníkovi, zdržovat se v místě pobytu v Ostravě-Porubě, nevycestovat z ČR bez předchozího oznámení orgánům činným v trestním řízení a nepřibližovat se k poškozené Radmile M. na vzdálenost menší než 10 m, jakož i dostavovat se na předvolání k orgánům činným v trestním řízení. Jedná se o zásadní omezení, která by v případě nedodržení mohla vyvolat vazební důvod, nicméně žalobce si vyjma povinnosti nepřibližovat se k poškozené Radmile M. na vzdálenost menší než 10 m tato omezení svým chováním přivodil sám tím, že v počáteční fázi trestního řízení opustil republiku, ač se měl dostavit k výslechu a bylo nutno po něm vyhlásit pátrání. Ve prospěch žalobce svědčí ta skutečnost, že subjektivně omezení vnímal velmi intenzivně pro obavu, že by mohl být vzat do vazby, což by ovlivnilo jeho vztah k dětem. V řízení bylo prokázáno, že žalobce na dětech lpěl a velmi negativně vnímal narušený vztah dětí vůči němu v souvislosti s rozpadem jejich manželství, jakož i trestním stíháním vedeným vůči jeho osobě zejména v řízení sp. zn. 11 T 122/2013. Druhé kritérium délky trestního řízení zohledňuje dobu zásahu do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestního řízení. Trestní řízení, za které žalobce požadoval odškodnění, trvalo 4 roky a 6 měsíců, což je poměrně dlouhá doba, nicméně stále nutno mít na zřeteli, že žalobci nehrozil vysoký trest odnětí svobody. Poslední kritérium spočívající v následcích způsobených v osobnostní sféře poškozené osoby zohledňuje negativní dopady zahájeného trestního stíhání do osobnosti člověka spočívající v morálním narušení osobnosti, promítají se v jeho profesní, soukromé, rodinné, příp. jiné sféře života. U žalobce se trestní stíhání projevilo pouze v rodinné sféře, a to v narušení vazeb dětí vůči němu, které žalobce intenzivně prožíval a které se projevovaly i v situaci, kdy synové v době, kdy měl předběžným opatřením zakázán styk s nimi a dále měl zakázáno v trestním řízení přibližovat se k jejich matce, pociťovali ohrožení v případě, chtěl-li se s nimi žalobce potkat a volali policii. Nelze ovšem pominout, že vztahy dětí vůči žalobci již před trestním řízením byly zčásti narušeny, neboť oba chlapci měli z žalobce strach, o kontakt s ním nestáli, vadilo jim, když řval, mluvil sprostě, nechoval se pěkně k matce, o čemž svědčí skutečnost, že nezl. M. byl v péči psychologa již v květnu 2012. K negativním postojům chlapců bezpochyby trestní řízení ve věci 11 T 122/2013 a omezení, kterým byl žalobce podroben, přispěly. V řízení bylo dále prokázáno, že žalobce všechna soudní řízení špatně snášel, a to jak trestní řízení, tak řízení opatrovnické, ve

kterém bylo rozhodováno o poměrech nezletilých dětí žalobce. Lze přisvědčit žalobci, že trestní řízení ve věci 11 T 122/2013 prožíval mnohem intenzivněji než další souběžná řízení, právě pro jeho možné dopady na řízení opatrovnické. Samotné okolnosti zahájení trestního stíhání žalobce mohl vnímat úkorně, neboť bylo vyvoláno jeho bývalou manželkou, s níž neměl dobré vztahy s ohledem na rozpad jejich manželství, na druhé straně žalobce negativní důsledky trestního stíhání znásobil tím, že opustil republiku a trestnímu stíhání se zpočátku vyhýbal. Trestní řízení nebylo medializováno, nevešlo ve všeobecnou známost ani zásadně neovlivnilo pověst žalobce, neboť vůči žalobci byla vedena i jiná trestní řízení, kromě řízení 11 T 230/2012, byl v roce 2010 uznán vinným z trestného činu výtržnictví dle § 202 odst. 1 trestního zákona a z pokusu ublížení na zdraví dle § 221 odst. 1 trestního zákona a dále byl negativně hodnocen taktéž zprávami z místa bydliště, kde byl opakovaně šetřen v souvislosti s přestupky i pro trestné činy a o jeho sklonu reagovat impulzivně, agresivně, výbušně, hostilně, svědčí i závěr znaleckého posudku, který byl k jeho osobě vypracovaný. S ohledem na výše uvedené lze dovodit závěr, že žalobce prokázal újmu v osobnostní sféře v příčinné souvislosti s trestním řízením sp. zn. 11 T 122/2013, přičemž zadostiučinění mu náleží v penězích, neboť samotné konstatování porušení práva se nejeví dostačujícím. Odvolací soud shledává naplnění předpokladů vzniku nároku, neboť žalobce prokázal existenci nezákonného rozhodnutí, dále vznik nemajetkové újmy, jakož i příčinnou souvislost mezi nimi. Byla-li souběžně vedena další řízení, a to v trestní věci 11 T 230/2012, opět z důvodu nebezpečného vyhrožování a vydírání, kterého se měl žalobce vůči bývalé manželce a matce dětí dopustit a dále opatrovnické řízení pod sp. zn. 0 P 1213/2012, z řízení nevyplynulo, že by zásah do osobnostní sféry žalobce byl vyvolán pouze uvedenými řízeními a nikoli řízením sp. zn. 11 T 122/2013. Obecně platí, že je-li vedeno více trestních řízení pro skutky obdobné povahy v různých časech, není vyloučen vznik nemajetkové újmy za každé z takovýchto řízení. Uvedené platí i pro další souběžně vedená řízení. Odvolací soud proto nesouhlasí s odvolací námitkou žalované o neprokázání příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem nemajetkové újmy žalobce.

16. V souladu se závěry obsaženými v rozhodnutí Nevyššího soudu ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014 je nutno výši zadostiučinění porovnávat s jinými případy, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují. Žalobce pro srovnání uváděl pouze jedno rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1818/2015. Závěry v uvedeném rozhodnutí odvolací soud nepromítl na posuzovanou věc, neboť rozhodnutím Nejvyššího soudu byly rozsudky nižších stupňů soudů zrušeny a vráceny zpět, vyslovena zde byla pouze úvaha, že byl-li poškozený odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 3 let a byl-li následně v trestním řízení zproštěn, mělo by být vycházeno z doby, jaký trest měl být vykonán a v závislosti na tom stanovena výše zadostiučinění v částce 500 až 1.500 Kč denně.

17. Žalovaná předložila k porovnání rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. 20 Co 22/2019-86 ze dne 7. 3. 2019, ve kterém byla požadována nemajetková újma ve výši 50.000 Kč za trestní řízení vedené pro přečin výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií dle § 192 odst. 1, 2, 3b trestního zákoníku se sazbou trestu odnětí svobody 2 roky až 6 let. Trestní řízení trvalo 1 rok a 7 měsíců, věc byla postoupena do přestupkového řízení, kde nebylo pokračováno, neboť se jedná o návrhový delikt a tento nebyl ze strany poškozené dán. Trestní stíhání mělo dopad do osobnostní sféry žalobce, a to oblasti psychického prožívání trestního řízení. Odškodnění bylo přiznáno ve výši 10.000 Kč. V porovnání se souzenou věcí byl žalobce ohrožen v trestním řízení daleko větší trestní sazbou, trestní stíhání se promítlo pouze do jeho psychického prožívání v osobnostní sféře, stejně jako v posuzované věci. Rozdíl spočíval v délce trestního stíhání, která byla v porovnávaném řízení mnohem kratší a trvala pouze 1 rok a 7 měsíců, oproti 4 letům a 6 měsícům v řízení předmětném.

18. Další srovnávaná věc předložená žalovanou byla věc vedená u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 22 C 196/2017, ve které bylo rozhodnuto rozsudkem z 30. 10. 2019 a následně rozhodováno o odvolání Městským soudem v Praze rozsudkem č. j. 54 Co 41/2020-568 ze dne

7. 5. 2020. V uvedeném řízení žalobce požadoval nemajetkovou újmu za trestní stíhání pro přípravu zvlášť závažného zločinu vraždy, pro který byl nepravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 8 let, ve vazbě pak byl od 22. 10. 2015 do 5. 10. 2016, odvolacím soudem byl následně obžaloby zproštěn. Bylo konstatováno, že žalobce byl poškozen výkonem vazby, zatímco samotným trestním stíháním nepatrně. Žalobci hrozil vysoký trest v trvání od 12 do 20 let. S ohledem na charakter trestné činnosti, pro kterou byl žalobce obviněn, spočívající v úmyslu spáchat trestný čin, kdy pojal myšlenku, aby jeho bývalá družka zemřela, nicméně adekvátní kroky pro to nečinil, soud považoval za dostatečnou satisfakci konstatování nezákonnosti rozhodnutí, odškodnění bylo přiznáno pouze 1.500 Kč za každý den vazby, což za 348 dní činilo 522.000 Kč. V porovnání se souzenou věcí žalobci hrozil nepoměrně nižší trest, v předmětné věci žalobce nebyl ve vazbě, nelze proto použít výši odškodnění, která byla v porovnávaném případě přijata. Dále nebylo v porovnávaném případě tvrzeno, že by zde byl nějaký zásadní zásah do osobnostní sféry.

19. Odvolacím soudem byla pro srovnání vyžádána některá rozhodnutí uvedená na webových stránkách ministerstva spravedlnosti v oddíle odškodnění, konkrétně Městského soudu v Praze ve věci č. j. 20 Co 240/2015-147, ve kterém bylo požadováno odškodnění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním pro zločin ublížení na zdraví, poté přečin těžkého ublížení na zdraví, pro který byl žalobce odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody, následně byl zproštěn obžaloby. Za trestný čin, který byl žalobci kladen za vinu, hrozil postih až 8 let nepodmíněně. Trestní stíhání trvalo 2 roky, nebylo medializováno, výrazně se však projevilo v osobnostní sféře žalobce, neboť v důsledku trestního stíhání opustil významnou pozici v zaměstnání, byl na úřadu práce, následně měl problémy s pracovním zařazením, jakož i psychické problémy. V osobním životě se trestní stíhání projevovalo v jeho manželství, ve společenském životě se izoloval, odraz nalezlo trestní řízení i v jeho zdravotním stavu spočívající v problémech s vysokým krevním tlakem. Za nezákonné trestní stíhání bylo přiznáno zadostiučinění ve výši 100.000 Kč. Uvedený případ v porovnání s předmětnou věcí má shodné znaky pouze v tom, že se projevil v psychické sféře žalobce, řízení nebyla medializována. V posuzované věci žalobci nehrozil tak vysoký trestní postih ani se zásadním způsobem neprojevil v jeho pracovním uplatnění, stejnou výši odškodnění proto nelze na posuzovanou věc aplikovat.

20. Pro srovnání měl odvolací soud dále rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 51 Co 242/2016-72, kde trestní řízení vůči žalobci bylo vedeno pro přečin ublížení na zdraví a výtržnictví, stíhání trvalo po dobu 11 měsíců, následně byl žalobce obžaloby zproštěn. Trestní stíhání se negativně projevilo v profesní sféře žalobce, neboť musel opustit místo fotbalového trenéra, jeho pověst byla trestním stíháním značně poškozena, trestní řízení se projevilo zejména v jeho profesním uplatnění. Žalobce byl ohrožen trestem odnětí svobody a jako odpovídající bylo shledáno odškodnění ve výši 20.000 Kč. Jde-li o souzenou věc, lze dovodit shodné znaky spočívající v nezávažnosti trestného činu, pro něž bylo zahájeno trestní stíhání, neboť v porovnávané věci hrozil trest odnětí svobody ve výši 3 let, v obou případech pak věc nebyla medializována, v porovnávané věci se projevila v profesní sféře, v předmětném řízení pak v rodinných vztazích žalobce vůči jeho dětem. Délka porovnávaného řízení byla nižší oproti řízení předmětnému. Při zohlednění právně významných skutečností se odškodnění přiznané v předmětné věci jeví ve vztahu ke srovnávanému řízení odpovídajícím.

21. Dalším srovnávaným případem byla věc Městského soudu v Praze sp. zn. 17 Co 485/2014, ve které byl žalobce obviněn pro těžké ublížení na zdraví ve stádiu pokusu dle ustanovení § 145 odst. 1 trestního zákoníku a trestného činu výtržnictví. V prvém stupni byl žalobce odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 1 roku, který mu byl podmíněně odložen na 2,5 roku. Trestní stíhání trvalo 1 rok, při určení výše nemajetkové újmy bylo zohledněno, že žalobce měl v rejstříku trestů 3 záznamy, dále že se mu rozpadl partnerský vztah. Odškodnění dostal ve výši 10.000 Kč. Shodu s předmětnou věcí lze nalézt ve skutečnosti, že v obou případech se jednalo o trestný čin, za něž nehrozila vysoká trestní sazba, řízení nebyla medializována, projevila se v rodinných vztazích,

porovnávané trestní řízení však bylo kratší v délce 1 roku. Dále shoda panuje i ve skutečnosti, že se v předmětné věci ani ve srovnávaném případě nejednalo o osoby zcela bezúhonné. Ve srovnávaném řízení bylo přiznáno odškodnění ve výši 10.000 Kč. Jelikož v předmětné věci trestní stíhání trvalo po delší dobu a zásahy do osobnostní sféry žalobce soud shledal na vyšším stupni, odškodnění ve výši 40.000 Kč, které bylo v předmětném řízení přiznáno, se jeví odpovídajícím.

22. Nelze přisvědčit odvolacím námitkám žalobce dovozujícím odpovědnost žalované i za další řízení, zejména opatrovnické, s tím že žalovaná nese odpovědnost společně a nerozdílně s ostatními škůdci, měla by proto nahradit veškerou škodu a tu regresovat vůči ostatním spoluškůdcům a vypořádat se tak i s Radmilou M. Především nutno zdůraznit, že předmětné řízení je řízením sporným, je proto na žalobci, aby rozhodující skutečnosti tvrdil a prokázal. Do jaké míry se žalobci podaří unést břemeno tvrzení a důkazní se odrazí na výsledku sporu. Žalobce v řízení před okresním soudem požadoval nemajetkovou újmu za trestní řízení ve věci 11 T 122/2013, tomu odpovídala skutková tvrzení a o tom bylo rozhodnuto okresním soudem. Jestliže v odvolání žalobce tvrdí značně nekonkrétně, bez relevantních skutečností, že mu měla být způsobená újma žalovanou snad i Radmilou M. taktéž v jiných řízeních, jedná se o nová tvrzení, která v odvolacím řízení nejsou přípustná.

23. S ohledem na všechny výše uvedené důvody odvolací soud shledal rozhodnutí okresního soudu věcně správným, a proto bylo v odstavcích I. a II. výroku podle § 219 o. s. ř. potvrzeno.

24. V souladu s ustanovením § 220 odst. 1 o. s. ř. byl změněn výrok o nákladech řízení. Při rozhodování o nákladech řízení soud vycházel jednak ze závěru, že rozhoduje-li soud o výši přiměřeného zadostiučinění, jedná se o situaci, kdy jeho rozhodnutí o výši plnění závisí na úvaze soudu ve smyslu § 136 o. s. ř., přizná-li soud žalobci nižší přiměřené zadostiučinění, než jakého se domáhal, uplatní se při rozhodování o náhradě nákladů řízení § 142 odst. 3 o. s. ř. (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. 22 Cdo 4035/2015). Odměna advokáta za zastupování v řízení, jehož předmětem je náhrada nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup či nezákonné rozhodnutí se vypočte z tarifní hodnoty podle § 9 odst. 4 písm. a) vyhl. č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátního tarifu“), (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3378/2013) a dále, že při určování poměru úspěchu a neúspěchu účastníka, který vedle nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu uplatnil rovněž nárok na jiné peněžité plnění je zpravidla třeba vycházet ze vzájemného poměru tarifních hodnot takto uplatněných nároků, jež se stanoví podle § 8 a násl. advokátního tarifu (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1435/2015). Žalobce v řízení uplatnil jednak nárok na náhradu nemajetkové újmy, při které se vychází z tarifní hodnoty dle § 9 odst. 4 advokátního tarifu spočívající v částce 50.000 Kč a dále požadoval náhradu škody za vynaložené náklady obhajoby v celkové výši 121.837 Kč, tarifní hodnota, z níž se vypočítává odměna advokáta tak činí 171.837 Kč a odměna advokáta dle § 7 tak představuje 7.980 Kč za 1 úkon. Tato odměna advokátu náleží za přípravu a převzetí zastoupení a sepis žaloby. Požadoval-li advokát odměnu taktéž za poradu s klientem nad 1 hod. dne 6. 9. 2018, za tento úkon odměna nebyla přiznána, neboť přiznat lze pouze účelné náklady vynaložené advokátem a z tohoto pohledu další odměnu za poradu s klientem odvolací soud neshledává důvodnou, neboť nebyla vyvolána změnou situace v řízení, ani nebylo nutno reagovat na nové okolnosti. Odměna žalobci byla přiznána za úkon advokáta spočívající v částečném zpětvzetí žaloby o částku 84.216 Kč. Výše odměny za tento úkon však činí částku 4.500 Kč podle § 7 advokátního tarifu a odpovídá předmětu úkonu, tedy předmětu částečného zpětvzetí. Dále byla přiznána odměna za vyjádření k vyjádření žalované datována dnem 10. 10. 2018, výše odměny advokáta činí dle § 7 částku 4.620 Kč, neboť předmětem řízení v době tohoto úkonu byla nemajetková újma, u níž se vychází z tarifní hodnoty 50.000 Kč, jak již výše uvedeno a náhrada majetkové škody ve výši 37.616 Kč, tedy dohromady tarifní hodnota 78.616 Kč, které odpovídá odměna advokáta 4.620 Kč. Odměna dále náleží za účast advokáta u ústního jednání 13. 2. 2019, a to za 2 úkony s ohledem na délku tohoto jednání, odměna za 1 úkon činí

Shodu s prvopisem potvrzuje Tereza Polášková.

s ohledem na předmět řízení dle § 7 částku 4.540 Kč, neboť předmětem řízení byla nemajetková újma, u které se vychází z tarifní hodnoty 50.000 Kč a majetková újma ve výši 35.799 Kč, tedy dohromady odměna byla stanovena z tarifní hodnoty 85.799 Kč. Za toto jednání, jak již výše uvedeno náleží odměna 2 x 4.540 Kč. Požadoval-li advokát dále odměnu za poradu s klientem 20. 2. 2019 a sepis vyjádření z 28. 2. 2019, odměna za tyto úkony nebyly přiznána, neboť nebyly shledány účelnými. Nutno podotknout, že porada s klientem do 1 hod. není honorována. Podával-li žalobce nová vyjádření, nelze je shledat účelnými, neboť doplňoval-li žalobce svá skutková tvrzení a podával-li nová vyjádření, mohl je učinit již u jednání, příp. veškerá skutková tvrzení měl řádně vylíčit v žalobě. Odměna byla dále přiznána za účast u jednání dne 15. 5. 2019, výše odměny činí, jak zdůvodněno výše částku 4.540 Kč, dále odměna za účast u jednání 16. 9. 2019, taktéž ve výši 4.540 Kč a u jednání dne 23. 10. 2019. Za vyjádření ze dne 7. 10. 2019 nebyla odměna přiznána, neboť skutková tvrzení v něm uvedená mohla být přednesena u jednání soudu. Dále byla přiznána odměna za odvolání proti prvnímu rozsudku okresního soudu, s ohledem na předmět řízení bylo vycházeno jednak z tarifní hodnoty 50.000 Kč, jde-li o nemajetkovou újmu a dále majetkovou újmu ve výši 34.589 Kč, tudíž tarifní hodnota, z níž se vypočítává odměna, představuje 84.589 Kč a odměna za 1 úkon dle § 7 tak činí 4.500 Kč. Tato částka advokátu náleží rovněž za vyjádření k prvnímu odvolání a za účast u odvolacího jednání dne 14. 5. 2020. Celkem odměna advokáta za řízení před soudem prvního stupně představuje 2 x 7.980 Kč, 4.500 Kč, 4.620 Kč, 5 x 4.540 Kč a 3 x 4.500 Kč, dohromady se jedná o částku 61.280 Kč. Za tytéž úkony advokátu náleží paušální náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu 12 x 300 Kč, tj. 3.600 Kč, spolu s přiznanou odměnou 61.280 Kč se jedná o částku 64.880 Kč. Z této částky advokátu náleží 21 % DPH ve výši 13.625 Kč, což dohromady představuje 78.505 Kč. Dále bylo nutno zohlednit poměr úspěchu žalobce. Tento úspěch činí 60 % a vyplývá z následujícího výpočtu. Tarifní hodnota nemajetkové újmy 50.000 Kč plus částka 87.967 Kč představující přiznané náklady vynaložené za advokáta, mínus neúspěch spočívající v nepřiznání vynaložených nákladů advokáta ve výši 33.870 Kč, vše děleno celkovou částkou 171.837 Kč, krát 100 % představuje výsledný úspěch 60 %. Žalobci tak bylo přiznáno 60 % ze 78.505 Kč odpovídající částce **47.103 Kč**. Tuto částku byla žalovaná zavázána zaplatit podle § 149 odst. 1 o. s. ř. k rukám advokáta žalobce.

25. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 3 o. s. ř., podle kterého žalobci byly přiznány náklady odvolacího řízení, neboť rozhodnutí o přiznání nemajetkové újmy, byť ne v celém rozsahu, bylo potvrzeno, výše přiznané újmy závisela na rozhodnutí soudu. Odměna advokáta za odvolací řízení představuje odměnu za sepis odvolání, vyjádření k odvolání žalované a účast u odvolacího jednání dne 12. 1. 2021 s tím, že odměna za 1 úkon advokáta činí 3.100 Kč dle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu. Za 3 úkony se jedná o částku 3 x 3.100 Kč, tj. 9.300 Kč, za tytéž úkony byla přiznána paušální náhrada hotových výdajů 3 x 300 Kč, tj. dohromady 10.200 Kč, spolu s 21 % DPH ve výši 2.142 Kč se jedná dohromady o částku **12.342 Kč**, která byla žalobci přiznána za odvolací řízení a kterou je žalovaná povinna zaplatit taktéž k rukám advokáta žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je dovolání přípustné** podle § 237 o. s. ř. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat dle § 239 o. s. ř. jen dovolací soud. Účastník může podat dovolání do 2 měsíců od

doručení rozsudku odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, a to k Nejvyššímu soudu ČR v Brně.

Proti rozhodnutí v části týkající se výroku o nákladech řízení **není dovolání přípustné**.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 12. ledna 2021

JUDr. Jana Palkovská v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Tereza Polášková.